

**Euro-Latin American Parliamentary Assembly
Assemblée Parlementaire Euro-Latino Américaine
Asamblea Parlamentaria Euro-Latinoamericana
Assembleia Parlamentar Euro-Latino-Americana**

**EUROPEJSKO-LATYNOAMERYKAŃSKIE ZGROMADZENIE
PARLAMENTARNE**

**Komisja Spraw Społecznych, Programów Wymian, Środowiska, Edukacji
i Kultury**

21.10.2011

WERSJA TYMCZASOWA

WSTĘPNY PROJEKT REZOLUCJI

„Zapobieganie katastrofom w Europie i Ameryce Łacińskiej”

Współsprawozdawca PE: Edite Estrela (PE, S&D)
Współsprawozdawca AŁK: Hector Heli Rojas (Parlandino)

„Zapobieganie katastrofom”

Europejsko-Latynoamerykańskie Zgromadzenie Parlamentarne,

- uwzględniając oświadczenia z sześciu szczytów szefów państw lub rządów Ameryki Łacińskiej i Karaibów oraz Unii Europejskiej, które odbyły się dotąd w Río de Janeiro (w dniach 28 i 29 czerwca 1999 r.), Madrycie (w dniach 17 i 18 maja 2002 r.), Guadalajarze (w dniach 28 i 29 maja 2004 r.), Wiedniu (w dniach 11 i 13 maja 2006 r.), Limie (w dniach 15 i 17 maja 2008 r.) i Madrycie (w dniu 18 maja 2010 r.),
- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie wspólnotowego podejścia do zapobiegania klęskom żywiołowym oraz katastrofom spowodowanym przez człowieka (2009/2151(INI)),
- uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 21 września 2010 r. w sprawie komunikatu Komisji w sprawie wspólnotowego podejścia do zapobiegania klęskom żywiołowym oraz katastrofom spowodowanym przez człowieka (2009/2151(INI)),
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady zatytułowany „Wzmacnianie europejskiej zdolności reagowania w przypadku klęsk i katastrof: rola ochrony ludności i pomocy humanitarnej” (2011/2023(INI)),
- uwzględniając rezolucje z dnia 27 września 2011 r. w sprawie wzmacniania europejskiej zdolności reagowania w przypadku klęsk i katastrof: rola ochrony ludności i pomocy humanitarnej; z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie rozległych klęsk żywiołowych w autonomicznym regionie Madery oraz w sprawie skutków nawałnicy Xynthia w Europie; z dnia 16 września 2009 r. w sprawie pożarów lasów w lecie 2009 r.; z dnia 4 września 2007 r. w sprawie klęsk żywiołowych; z dnia 7 września 2006 r. w sprawie pożarów lasów i powodzi; z dnia 18 maja 2006 r. w sprawie klęsk żywiołowych (pożarów, susz i powodzi) – aspektów związanych z rolnictwem, aspektów związanych z rozwojem regionalnym oraz aspektów związanych z ochroną środowiska naturalnego; z dnia 5 września 2002 r. w sprawie powodzi w Europie; z dnia 14 kwietnia 2005 r. w sprawie suszy w Portugalii; z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie suszy w Hiszpanii; z dnia 8 września 2005 r. w sprawie katastrof naturalnych (pożarów i powodzi) w Europie,
- uwzględniając rezolucję legislacyjną z dnia 18 maja 2006 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Fundusz Solidarności Unii Europejskiej,
- uwzględniając dokument roboczy Komisji Europejskiej zatytułowany „Plan wdrożenia strategii UE na rzecz wspierania ograniczania ryzyka katastrof w krajach rozwijających się 2011–2014” (SEC(2011) 215 wersja ostateczna),
- uwzględniając sprawozdanie z globalnej oceny w sprawie ograniczania ryzyka katastrof zatytułowane „Wykryć ryzyko, przywrócić wzrost”, ISDR/ONZ, 2011 r.,
- uwzględniając sprawozdanie regionalne z postępu wdrażania planu działania z Hyogo: Perspektywa obu Ameryk, 2009 r., OPA i UNISDR,
- uwzględniając sprawozdanie regionalne z postępu wdrażania planu działania z Hyogo (2009–2011), OPA i UNISDR,
- uwzględniając opracowanie Banku Światowego zatytułowane „Disaster Risk

Management and Climate Change Adaptation in Europe and Central Asia” [„Zarządzanie ryzykiem katastrof oraz przystosowanie się do zmiany klimatu w Europie i Azji Środkowej”], 2010 r., Globalny Instrument na rzecz Ograniczania Zakresu Klęsk Żywiolowych i Odbudowy,

- uwzględniając art. 16 swojego Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w ostatnich dziesięcioleciach około 200 milionów ludzi zostało dotkniętych klęskami żywiołowymi,
- B. mając na uwadze, że na całym świecie ryzyko śmierci związane z klęskami żywiołowymi zmniejsza się, podczas gdy liczba zagrożonej ludności i straty ekonomiczne rosną wykładniczo, a klęski żywiołowe dotyczą szczególnie kraje i regiony o niskich i średnich dochodach oraz charakteryzujące się niesprawnym zarządzaniem,
- C. mając na uwadze, że zmiana klimatu zwiększa częstotliwość i nasilenie klęsk żywiołowych, które często przekraczają granice państw i skutkują poważnymi szkodami dla gospodarki, środowiska i społeczeństwa,
- D. mając na uwadze, że zagrożenie spowodowane klęskami żywiołowymi wzrasta proporcjonalnie do wrażliwości na te zjawiska, która z kolei jest nierozdzielnie związana z funkcjonowaniem mechanizmów instytucjonalnych, w szczególności z istnieniem systemu informacji i wiedzy na temat tych zagrożeń, priorytetyzacją strategii zarządzania ryzykiem katastrof w polityce i budżetach krajowych oraz planowaniem zabudowy i zarządzaniem naturalnymi ekosystemami,
- E. mając na uwadze, że wielkość potencjalnych przyszłych strat obliczona na podstawie dotychczasowych strat spowodowanych przez katastrofy oraz ich skutków i zagrożeń z nimi związanych może być kluczowym wskaźnikiem przy podejmowaniu decyzji o inwestycjach publicznych w tej dziedzinie oraz że byłoby bardziej opłacalne dla rządów zmniejszyć zagrożenie dzięki połączeniu działań zapobiegawczych i naprawczych niż ponosić potencjalne coroczne straty,
- F. mając na uwadze, że klęski żywiołowe mają duży wpływ średnio- i długoterminowy na edukację, zdrowie, ubóstwo strukturalne i przemieszczanie ludności; mając na uwadze, że dzieci są szczególnie narażone na skutki klęsk żywiołowych, gdyż stwierdzono wyraźny związek między katastrofami i zmniejszeniem wskaźnika ukończenia edukacji; wykryto również znaczne różnice w zakresie kończenia roku szkolnego w okresach po katastrofie ze względu na płeć,
- G. mając na uwadze wzrost liczby „nowych zagrożeń” związanych z coraz ściślejszym wzajemnym powiązaniem systemów technologicznych, takich jak telekomunikacja, usługi finansowe, transport, energia i woda,
- H. mając na uwadze, że w celu zmniejszenia zagrożenia związanego z klęskami żywiołowymi i złagodzenia ich skutków niezbędne jest wzmocnienie współpracy regionalnej i międzynarodowej w dziedzinach takich jak transfer technologii; wymiana dobrych praktyk; zbieranie informacji o zagrożeniach; wsparcie na rzecz

lepszego zarządzania i budowania zdolności oraz pomoc finansowa i podejście polegające na zajmowaniu się wieloma zagrożeniami jednocześnie, które może doprowadzić do zwiększenia odporności na różne rodzaje klęsk żywiołowych,

- I. mając na uwadze, że kluczem do rozwoju jest dostosowanie możliwości w zakresie zmniejszania zagrożenia związanego z klęskami żywiołowymi do rosnącej ekspozycji ludności i dóbr na te zjawiska; mając na uwadze, że osiągnięto pewne porozumienie w sprawie konieczności systematycznego uwzględniania kwestii zmniejszania zagrożenia w planowaniu, formułowaniu i wdrażaniu polityki rozwoju,
- J. mając na uwadze, że uznano potrzebę bardziej aktywnego podejścia w zakresie informowania, motywowania i zaangażowania obywateli w odniesieniu do strategii zmniejszania zagrożenia na szczeblu lokalnym oraz że udział społeczeństwa obywatelskiego miałby pozytywny wpływ na wdrażanie nowego podejścia do planowania przestrzennego i rozwoju,
- K. mając na uwadze, że jakość zarządzania i zakres odpowiedzialności na szczeblu krajowym i lokalnym wraz z potrzebą społeczną i rozliczalnością mają bezpośredni wpływ na śmiertelność i wielkość strat ekonomicznych,
- L. mając na uwadze, że decyzje w sprawie zagospodarowania przestrzennego i budownictwa mogą mieć decydujący wpływ na zagrożenie, zwłaszcza w dużych miastach będących miejscami nieformalnych osiedleń,
- M. mając na uwadze, że ekosystemy pełnią funkcję naturalnych barier przeciwko wielu ekstremalnym zjawiskom pogodowym i oferują bardzo dobre rozwiązanie pod względem relacji kosztów i korzyści,
- N. mając na uwadze, że susze stanowią ukryte zagrożenie ze względu na niewystarczające oceny na szczeblu globalnym dotyczące wzorców i tendencji związanych z ryzykiem wystąpienia suszy; mając na uwadze, że najbardziej widoczny jest wpływ susz na rolnictwo, przez co ich negatywne oddziaływanie na szczeblu lokalnym jest niewspółmiernie skoncentrowane na biednych wiejskich gospodarstwach domowych zależnych od produkcji rolnej,
- O. mając na uwadze znaczenie lasów w przeciwdziałaniu suszom, pożarom i pustoszeniu,
- P. mając na uwadze, że instrumenty ochrony socjalnej, takie jak świadczenia ekonomiczne lub programy prac tymczasowych, mimo że nie są w stanie zmniejszyć zagrożenia jako takiego, mogą przyczynić się do zwiększenia odporności na klęski żywiołowe, zmniejszenia ubóstwa i rozwoju kapitału ludzkiego przy niskich kosztach dodatkowych,
- Q. mając na uwadze, że Amerykę Łacińską, a także w mniejszym stopniu Europę coraz częściej dotyczą ekstremalne klimatyczne i geologiczne zjawiska naturalne, takie jak huragany, trzęsienia ziemi, tsunami, powodzie, susze, burze i wybuchy wulkanów,
- R. mając na uwadze, że według danych Organizacji Państw Amerykańskich (OPA) w Ameryce Łacińskiej poczyniono znaczne postępy w zakresie gotowości, reagowania i

pomocy, ale postęp w zmniejszaniu wrażliwości na zagrożenia związane z procesami rozwoju był niewielki,

- S. mając na uwadze, że w Ameryce Łacińskiej podregiony mają możliwości wpływania na politykę za pośrednictwem różnych instytucji tworzonych przez organizacje lokalne, takich jak Andyjska Komisja Pomocy i Zapobiegania Klęskom Żywiolowym, Regionalne Centrum Informacji na temat Klęsk Żywiolowych w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach, Ośrodek Zapobiegania Klęskom Żywiolowym w Ameryce Środkowej oraz Karaibska Agencja Reagowania na Klęski Żywiolowe,
- T. mając na uwadze znaczenie nowej klauzuli solidarności wymienionej w art. 222 TFUE dla zapewnienia podjęcia wysiłków humanitarnych wszelkimi środkami oraz dla skutecznej koordynacji między państwami członkowskimi w razie klęski żywiolowej lub katastrofy spowodowanej przez człowieka;
1. podkreśla, że klęski żywiolowe mogą mieć krótko-, średnio- i długoterminowy negatywny wpływ na rozwój gospodarczy i społeczny krajów; w związku z tym podkreśla, że ostatecznym celem strategii na rzecz zapobiegania zagrożeniom, ograniczania ich i naprawy ich skutków jest zminimalizowanie strat ludzkich, strat w zasobach gospodarczych, infrastrukturze, mieszkaniach i komunikacji oraz ochrona i zapewnienie przestrzegania praw człowieka i praw podstawowych ludności;
  2. ze względu na transgraniczny charakter klęsk żywiolowych zaleca ścisłą współpracę w zakresie zapobiegania klęskom żywiolowym i ograniczania ich skutków, w szczególności poprzez wymianę dobrych praktyk i informacji na temat zagrożeń, tworzenie i upowszechnianie kompleksowych opracowań na temat potencjalnych zagrożeń, opracowanie programów mających na celu zwiększenie zdolności, transfer technologii, pomoc finansową, wzmocnienie zarządzania organizacyjnego, prawnego i politycznego, a także rozbudowę systemów wczesnego ostrzegania;
  3. podkreśla wagę stworzenia nowego paradygmatu, który uwzględni zapobieganie zagrożeniom związanym z katastrofami w procesie opracowywania polityk rozwojowych w celu zmniejszenia kosztów związanych z klęskami żywiolowymi;
  4. wzywa rządy do uwzględnienia polityki zarządzania ryzykiem klęsk żywiolowych i przystosowania się do zmiany klimatu w procesie podejmowania decyzji w sprawie inwestycji w rozwój w celu zapewnienia spójności pomiędzy różnymi politykami publicznymi dotyczącymi rozwoju poszczególnych sektorów oraz do uwzględnienia zarządzania ryzykiem w krajowych strategiach rozwoju;
  5. wzywa rządy do uwzględnienia zmniejszenia zagrożenia związanego z katastrofami w planowaniu inwestycji publicznych, rozwoju miast, planowaniu środowiskowym i zarządzaniu środowiskiem oraz do przydzielenia na ten cel odpowiednich środków ze swoich budżetów;
  6. zaleca stworzenie międzyregionalnego ośrodka zapobiegania klęskom, którego zadaniem będzie opracowywanie wspólnych strategii, oraz systemu ostrzegania na wypadek sytuacji wyjątkowych w celu zmniejszenia wspólnego zagrożenia klęskami

żywiłowymi wynikającymi ze zmian klimatycznych oraz katastrofami technologicznymi;

7. ocenia, że konkretne inwestycje z zakresu zapobiegania zagrożeniom są potrzebne w celu ograniczenia skutków klęsk żywiołowych oraz zwiększenia zdolności przystosowawczych krajów; zaleca rządowi, aby przy określaniu kwot inwestycji publicznych w zakresie zarządzania ryzykiem opierały się na ocenie współczynnika strat oraz modelach probabilistycznych; wzywa je, aby w priorytetowy sposób zajęły się tymi zagrożeniami, które można ograniczyć z dużą skutecznością i których zmniejszenie zapewni wymierne korzyści ekonomiczne, społeczne i środowiskowe;
8. opowiada się za zarządzaniem ryzykiem w oparciu o zasadę pomocniczości ze stopniową decentralizacją kompetencji; uważa, że rządy centralne powinny zachować główną odpowiedzialność za pomoc techniczną i finansową oraz ustanawianie odpowiednich przepisów, a także za wspieranie samorządów lokalnych w przypadku katastrof na dużą skalę, którymi nie można zarządzać lokalnie;
9. podkreśla znaczenie wzmocnienia współpracy między różnymi podmiotami rządowymi i pozarządowymi w wymiarze poziomym (między różnymi podmiotami na tym samym szczeblu hierarchii) oraz pionowym (pomiędzy podmiotami na różnych szczeblach hierarchii), a także znaczenie zapewnienia odpowiedniego budżetu dla samorządów lokalnych, który pozwoliłby im na wdrożenie strategii na rzecz zarządzania ryzykiem na szczeblu lokalnym;
10. wzywa rządy do zaangażowania w opracowywanie strategii i polityki zarządzania ryzykiem przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i środowisk akademickich, w szczególności w dziedzinie badań i rozwoju, w celu poprawy informowania o nich oraz ich planowania i realizacji, a także w celu ułatwienia porozumienia;
11. uważa, że należy uwzględnić perspektywę płci w działaniach na rzecz zmniejszania zagrożeń związanych z katastrofami oraz że należy podjąć działania na rzecz zwiększenia świadomości społecznej na temat zagrożeń, co stanowi kluczowy warunek poprawy realizacji strategii zarządzania ryzykiem;
12. wzywa rządy do wyeliminowania wszelkich przeszkód w dostępie do informacji, w szczególności informacji na temat zagrożeń związanych z katastrofami, w celu zwiększenia rozliczalności, co z kolei przyczyni się do poprawy efektywności zarządzania;
13. sugeruje przedsięwzięcie odpowiednich środków w celu zmniejszenia różnic między poszczególnymi regionami i podregionami w odniesieniu do zdolności do ochrony ludności i dóbr, a także w odniesieniu do zdolności do reagowania na klęski żywiołowe oraz naprawy ich skutków; podkreśla, że szczególną uwagę należy zwrócić na regiony i obszary mniej uprzywilejowane lub regiony i obszary o niekorzystnym położeniu geograficznym, a szczególnie wyspy, regiony górskie, najbardziej oddalone, graniczne oraz obszary o niskim poziomie zaludnienia;
14. jest zdania, że rządy powinny poczynić kroki w celu transferu pewnych rodzajów zagrożeń za pośrednictwem systemów ubezpieczeń, aby zapewnić ochronę w przypadku szkód wielkich rozmiarów, których skutków nie mogłyby zniwelować, oraz

środki ukierunkowane na przewidywanie i przygotowanie do łagodzenia skutków pojawiających się zagrożeń;

15. jest zdania, że rozwój systemów ubezpieczeń i podejścia do ryzyka może odegrać decydującą rolę w obniżeniu kosztów odbudowy i jej wpływu na budżet;
16. uznaje za niezwykle istotne wzmocnienie możliwości technicznych służb ratowniczych, zapewnienie skuteczności systemów informacji i komunikacji w sytuacjach kryzysowych oraz dostępność instrumentów szybkiego reagowania;
17. wzywa rządy do uwzględnienia w swoich strategiach zarządzania ryzykiem instrumentów opieki społecznej, takich jak świadczenia socjalne i mikrokredyty, aby pomóc złagodzić bezpośredni wpływ klęsk żywiołowych na grupy znajdujące się w trudniejszej sytuacji i zapobiec przerywaniu nauki czy sprzedaży towarów, co z kolei będzie miało pozytywny wpływ w perspektywie średnio- i długoterminowej;
18. uważa za niezbędne to, aby zwrócić szczególną uwagę na dzieci i ich potrzeby w zakresie edukacji, żywienia i zdrowia, zwłaszcza w przypadku małych dzieci, które stanowią grupę najbardziej dotkniętą bezpośrednimi skutkami klęsk żywiołowych;
19. wzywa kraje do zwrócenia szczególnej uwagi na wnioski o udzielenie azylu składane przez osoby przesiedlone w wyniku klęsk żywiołowych oraz na problemy związane ze środowiskiem; nalega na podjęcie działań w celu ułatwienia przesiedleń;
20. wzywa rządy do opracowywania aktywnych systemów planowania i zagospodarowania terenu w celu zapewnienia ochrony ekosystemów, przystosowania się do zmiany klimatu i realizacji przepisów budowlanych dostosowanych do zagrożeń wynikających z klęsk żywiołowych;
21. podkreśla w tym zakresie, że ustawy, rozporządzenia, normy i kryteria w zakresie budownictwa należy dostosować do sytuacji każdego kraju, lokalnych potrzeb oraz możliwości spełnienia tych norm, w związku z czym uznaje za bardzo użyteczne włączenie społeczności lokalnych w proces podejmowania decyzji; zwraca także uwagę, że udział społeczeństwa obywatelskiego umożliwia zastosowanie nowych metod, które pomagają zmniejszyć zagrożenie, zapewniając większe korzyści, takie jak promowanie lepszego obywatelstwa i spójności społecznej;
22. wzywa do zwrócenia większej uwagi na rozwój strategii zarządzania ryzykiem w oparciu o ekosystemy, które stanowią bardzo atrakcyjne rozwiązanie pod względem stosunku kosztów do korzyści w przypadku szeregu klęsk żywiołowych takich jak powódzie, susze i pożary;
23. w celu poradzenia sobie z suszą zaleca, aby rządy uwzględniły zarządzanie ryzykiem wystąpienia suszy jako integralną część zarządzania ryzykiem, a w szczególności aby zidentyfikowano i dogłębnie przeanalizowano zagrożenia związane z suszami i ich przyczyny; aby podjęto działania w celu poprawy systemów zagospodarowania przestrzennego i zarządzania zasobami wodnymi; aby zapewniono wsparcie dla ubogich wiejskich rodzin, których życie zależy od produkcji rolnej; oraz aby zwiększono skuteczność systemów wczesnego ostrzegania i reagowania;

24. wzywa do wsparcia działalności rolniczej na obszarach wiejskich zapomnianych ze względu na rozwój innych gałęzi przemysłu i coraz bardziej narażonych na zagrożenia związane z klęskami żywiołowymi; w związku z tym przypomina, że utrzymanie obszarów wiejskich przyczynia się do zapobiegania pustynnieniu i zubożeniu tych obszarów oraz do ochrony ekosystemów;
25. podkreśla, że ze względu na znaczenie lasów w zapobieganiu erozji oraz powodziom, w zachowaniu różnorodności biologicznej, zarządzaniu zasobami wód podziemnych oraz wychwytywaniu dwutlenku węgla należy przyjąć i wdrożyć środki w celu zapobieżenia wylesianiu, nielegalnemu wyrębowi lasów i pożarom; wzywa do intensywnego zalesiania, najlepiej gatunkami rodzimymi i mieszanymi, w celu zwiększenia odporności na pożary, choroby oraz burze,

* * *
* *

26. zobowiązuje swoich współprzewodniczących do przekazania niniejszej rezolucji Radzie Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej, a także parlamentom państw członkowskich Unii Europejskiej i wszystkich krajów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, Parlamentowi Latynoamerykańskiemu, Parlamentowi Środkowoamerykańskiemu, Parlamentowi Wspólnoty Andyjskiej, Parlamentowi Mercosuru, Sekretariatowi Generalnemu Wspólnoty Andyjskiej, Komitetowi Stałych Przedstawicieli Mercosuru, Stałemu Sekretariatowi Latynoamerykańskiego Systemu Gospodarczego oraz sekretarzom generalnym OPA, UNASUR i Organizacji Narodów Zjednoczonych.